

INFORMATIE EIKENPROCESSIERUPS: HUISARTSEN

De eikenprocessierups is een rups die in eikenbomen voorkomt.

Op een groot aantal eikenbomen in vrijwel geheel Nederland kan men voornamelijk in de maanden mei, juni en juli behaarde rupsen aantreffen. In 2018 bleek de overlast ten gevolge van blootstelling aan de brandharen van de eikenprocessierups groter te zijn dan afgelopen jaren. Daarbij schoot de capaciteit om de rupsen te bestrijden tekort. Door de klimaatverandering waarbij warmere zomers worden verwacht is het ook te verwachten dat de rups beter gedijt. De kans dat mensen zich met klachten melden bij hun huisarts is hiermee groter. Hieronder vindt u achtergrondinformatie over de rups, hoe u klachten kunt herkennen en welke behandeling toegepast kan worden.

De eikenprocessierups

De eikenprocessierups is de larve van een nachtvlinder. Ze legt haar eitjes vooral in de toppen van eikenbomen. Vanaf half april tot begin mei komen de eitjes uit. Na een aantal vervellingen, komen de rupsen in groepjes samen. Ze vormen grote nesten op de stam. 's Nachts gaan ze 'in processie' op zoek naar voedsel. Als de rupsen drie keer zijn verveld, krijgen ze brandharen. Tijdens de groei laten deze brandharen los en kunnen in de omgeving last geven voor mens en dier.

Gezondheidsklachten

De brandharen kunnen zich over grote afstand verplaatsen. Bij contact dringen ze gemakkelijk in de huid, ogen en luchtwegen. Dit veroorzaakt binnen een paar uur klachten. Onderzoek laat zien dat 1-4% van de mensen met klachten de huisarts bezoekt.

- Huidklachten (97%): heftige jeuk, erytheem (dat meestal verdwijnt binnen 24 uur), later insectenbeet-achtig (soms persistent tot 4 weken na blootstelling).
- Oogklachten (2%): Conjunctivitis, angio-oedeem.
- Luchtwegklachten (1%): loopneus, keelklachten, hoesten, kortademigheid, slikklachten.

Daarnaast komen griepachtige verschijnselen voor als misselijkheid, braken, koorts en algehele malaise. Anafylactische reacties zijn zeldzaam. Wees bij ernstige oogklachten alert op de eventueel aanwezigheid van brandharen op de cornea.

Behandeling

- Overweeg een neutrale zalf, eventueel met menthol, aloë-vera of calendula. Er is geen bewijs dat deze toevoegingen effectiever zijn.
- Als de lokale effecten zeer ernstig zijn, kan een kortdurende behandeling met corticosteroïde-crème worden overwogen. De effectiviteit is niet geëvalueerd.
- Lokale en systemische behandeling met antihistaminica is te overwegen bij ernstige klachten, hoewel ook hierbij twijfels bestaan over de effectiviteit.
- Wanneer er ernstige systemische effecten zijn, lijkend op een anafylactische reactie, is behandeling conform die van een anafylactische reactie.

WAT KUNT U UW PATIËNTEN (PROACTIEF) ADVISEREN?

Handelingsperspectief patiënt

- Om verdere verspreiding van de brandharen over het lichaam te voorkomen en om verergering van ontstekingsreacties tegen te gaan is het van belang de huid goed met water te wassen en de ogen goed te spoelen met water. Eventueel kan men vlak na de blootstelling de huid strippen met plakband om de haren snel te verwijderen. Krabben en/of wrijven moet vermeden worden.
- De brandharen zijn moeilijk te verwijderen uit kleding. Het advies is de kleding zeer grondig te wassen bij hoge temperatuur (60 °C) met water en zeep. Kijk voor meer tips op onderstaande publiekscommunicatie.

Publiekscommunicatie

Er is voor dit doel voorlichtingsmateriaal beschikbaar (o.a. folders) om mensen te informeren:

- GGD website: www.oakie.info
- Thuisarts: <https://www.thuisarts.nl/eikenprocessierups>

Contact

Wilt u overleggen met een milieu-arts? Neem dan tijdens kantoortijden contact op met uw regionale GGD en vraag naar de afdeling Medische Milieukunde. U vindt uw regionale GGD via www.ggd.nl

GGD © 2019